

ORDYNACJA PODATKOWA.

WOKÓŁ NOWELIZACJI

ORDYNACJA PODATKOWA. WOKÓŁ NOWELIZACJI

Pod redakcją Rafała Dowgiera

Temida2

Białystok 2009

© Copyright by Temida 2
Białystok 2009

Rada Programowa Wydawnictwa Temida 2:

Leonard Etel, Marian Grzybowski, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski,
Cezary Kosikowski, Adam Lityński, Emil Pływaczewski, Stanisław
Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Halina Święczkowska,
Bogdan Wierzbicki

Redaktor naukowy wydawnictwa: Halina Święczkowska

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana
w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mecha-
niczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978–83–89620–74–3

Recenzent:

Dr hab. Joanna Salachna

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Katarzyna Frąckiewicz

Projekt okładki:

Jerzy Banasiuk

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Korekta:

Bogumiła Manciewicz

Wydawca: Temida 2

Przy współpracy i wsparciu finansowym

Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Spis treści

Wykaz skrótów.....	9
Wprowadzenie.....	11

CZĘŚĆ I

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Bogumił Brzeziński

Ordynacja podatkowa w świetle kryteriów oceny jakości aktów normatywnych.....	17
---	----

Cezary Kosikowski

Indywidualne interpretacje przepisów prawa daninowego w praktyce.....	30
---	----

Maciej Ślifirczyk

Ograniczenia w zastosowaniu instytucji porozumień w sprawach ustalania cen transakcyjnych w transakcjach pomiędzy podmiotami powiązаныmi	46
--	----

Przemysław Krawczyk

Czy tajemnica skarbowa jest potrzebna?.....	61
---	----

CZĘŚĆ II

ZOBOWIĄZANIA PODATKOWE

Wiesław Kuśnierz

Odsetki za zwłokę od zobowiązań podatkowych po nowelizacji Ordynacji podatkowej ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa.....	81
---	----

Adam Nita

Odsetki za zwłokę jako prawna konsekwencja powstania
zaległości podatkowej 108

Zbigniew Ofiarski

Zapłata podatku – zagadnienia wybrane 125

Bogumił Pahl

Wygasanie zobowiązań podatkowych wskutek zapłaty
– wybrane zagadnienia..... 140

Leonard Etel

Tryb przyznawania ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych
a pomoc publiczna..... 154

Janusz Orłowski

Uzasadnienie decyzji w sprawie ulgi w spłacie
zobowiązania podatkowego niebędącej pomocą publiczną 170

Ewelina Bobrus

Przedawnienie zobowiązania podatkowego w świetle
wyroku NSA z dnia 13 maja 2008 r. (sygn. akt II FSK 412/07) 188

Karol Orłowski

Zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym podatnik
został zawiadomiony, jako jedna z przesłanek przerwania
biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego..... 196

Agnieszka Olesińska

Zagadnienia intertemporalne związane ze zmianą
zasad odpowiedzialności nabywców majątku podatnika..... 210

Rafał Dowgier

Odpowiedzialność podatkowa dzierżawców
i użytkowników nieruchomości 219

CZĘŚĆ III
POSTĘPOWANIE PODATKOWE,
EGZEKUCYJNE I SĄDOWOADMINISTRACYJNE

Wojciech Stachurski

Pełnomocnicy w postępowaniu przed organami podatkowymi
– wybrane zagadnienia..... 235

Krzysztof Teszner, Mariusz Charkiewicz

Kontrowersje wokół zakresu przedmiotowego pełnomocnictwa
doradcy podatkowego w postępowaniu egzekucyjnym
oraz sądowoadministracyjnym 250

Anna Gąsowska, Piotr Pietrasz

Kilka uwag na temat art. 165b Ordynacji podatkowej..... 270

Kalina Kunowska, Adam Mudław, Monika Parusińska

Instytucja rozprawy podatkowej
a kontrola legalności aktów stosowania prawa..... 284

Artur Mudrecki

Wykonalność decyzji podatkowych 304

CZĘŚĆ IV
KONTROLA PODATKOWA I SKARBOWA

Elżbieta Wróblewska, Justyna Siemieniako

Instytucje kontroli podatkowej służące dobrowolnej
zapłacie podatku 319

Mariusz Popławski

Uprawnienia kontrolującego w trakcie kontroli podatkowej..... 334

Marita Ambrozik, Dariusz Zalewski

Sprzeciw przedsiębiorcy wobec czynności kontrolnych 350

Andrzej Melezini

Fakultatywność przeprowadzania kontroli podatkowej przez organy kontroli skarbowej w ramach postępowania kontrolnego364

Informacje o autorach opracowania 376

Wykaz skrótów

- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t. jedn.: Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)
- kc. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- kpc. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
- u.p.e.a. – ustawa z dnia 17 marca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t. jedn.: Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.)
- u.p.d.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t. jedn.: Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.)
- u.k.s. – ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (t. jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65 ze zm.)
- u.p.d.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t. jedn.: Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654 ze zm.)
- u.d.p. – ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (t. jedn.: Dz.U. z 2008 r. Nr 73, poz. 443 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t. jedn.: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.)

- kks. – ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t. jedn.: Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 ze zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.)
- u.p.u.n. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.)
- ustawa o VAT – ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t. jedn. Dz.U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.)
- WSA – wojewódzki sąd administracyjny
- t. jedn. – tekst jednolity

WPROWADZENIE

Ostatnimi czasy każdy kolejny rok przynosi zmiany w zakresie ogólnego prawa podatkowego uregulowanego w przepisach ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Taki stan rzeczy, gdy brać pod uwagę zasadę stabilności prawa podatkowego, należy ocenić negatywnie. Z drugiej jednak strony dokonywane nowelizacje w dużej mierze wynikają z konieczności eliminowania niejasności, jakimi obarczone są regulacje przedmiotowej ustawy. W tym kontekście uznać je należy za zasadne.

Bez względu na to jaką ocenę należałoby wystawić obowiązującym przepisom Ordynacji podatkowej, jej roli w systemie źródeł prawa podatkowego nie sposób przecenić. W zasadzie od samego początku akt ten był przedmiotem zainteresowania przedstawicieli nauki prawa podatkowego, czy szerzej finansowego. Z tego względu nie może dziwić, iż tematyka ta stała się przedmiotem kolejnego opracowania. Ma ono jednak szczególny wymiar, gdy odnieść się do idei, która legła u jego podstaw.

Z inicjatywy pracowników Katedry Prawa Podatkowego na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, przy udziale przedstawicieli podlaskich organów podatkowych, celnych oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku, organizowane są coroczne spotkania, których przedmiotem jest szeroko pojęta problematyka Ordynacji podatkowej. Z założenia ich celem jest konfrontacja trzech środowisk – przedstawicieli doktryny, aparatu skarbowego oraz sądów administracyjnych. W roku 2009 po raz pierwszy w spotkaniu udział wzięli również przedstawiciele doradców podatkowych, co bez wątpienia wpłynęło na rozszerzenie aspektu prowadzonych rozważań. Tym

samym można stwierdzić, że w dyskusji nad tematyką uregulowaną w Ordynacji podatkowej swych przedstawiciele znalazły wszystkie zainteresowane stosowaniem regulacji zawartych w tej ustawie strony. Z założenia dyskusja ta oscylowała wokół kolejnych nowelizacji Ordynacji podatkowej. Nie inaczej było w czasie spotkania, które odbyło się w dniach 2–3 kwietnia 2009 r. w Augustowie, którego pokłosiem jest niniejsza publikacja. Nie ogranicza się ona jednak do analizy nowo wprowadzonych regulacji, lecz dotyka również innych, interesujących z punktu widzenia stosowania prawa, zagadnień. Stąd tytuł tego opracowania. Wieloaspektowość podjętych w nim rozważań, skutkowałą koniecznością ich wydzielenia w ramach określonych grup tematycznych.

Struktura opracowania oparta została w dużej mierze na systematyce Ordynacji podatkowej, z tym zastrzeżeniem, że w pierwszej jego części przedstawiono zagadnienia mające charakter na tyle specyficzny, że należało je wyciągnąć niejako przed nawias. W tym zakresie poruszono więc kwestię tak zasadniczą jak ocena Ordynacji podatkowej w świetle kryteriów, jakim powinien odpowiadać akt normatywny. Z kolei za umieszczeniem w tej części opracowania rozważań dotyczących interpretacji prawa podatkowego, porozumień w sprawie ustalania cen transakcyjnych czy tajemnicy skarbowej w dużej mierze przemawiał element wyróżnienia tych instytucji w odrębnych działach Ordynacji podatkowej.

W pozostałych częściach pracy dominuje tematyka związana z dokonaną z początkiem 2009 r. nowelizacją Ordynacji podatkowej. Generalnie z uwzględnieniem kolejnych działów wskazanej ustawy, przedstawiono zagadnienia związane z materią zobowiązań podatkowych, postępowania podatkowego oraz kontroli podatkowej. Można zakładać, że ich wybór nie był przypadkowy i w dużej mierze odzwierciedla on wątpliwości związane ze stosowaniem poszczególnych instytucji. W myśl łacińskiej paremii *clara non sunt interpretanda*, należałoby bowiem przyjąć, że niezasadne jest komentowanie rzeczy niespornych i jasnych. W tym kontekście nie może dziwić fakt, że rozważania Autorów opracowania skupiły się wokół takich kwestii jak odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych, ulgi w spłacie zobowiązań podat-

kowych, odpowiedzialność osób trzecich czy też wykonalność decyzji podatkowych.

Najlepszym dowodem na to, że idea konfrontacji różnych środowisk stosujących przepisy Ordynacji podatkowej została w niniejszej książce zrealizowana, są te z opracowań, w których na podobne problemy patrzy się z różnych punktów widzenia. Wskazać w tym miejscu można przede wszystkim na tematykę pełnomocnictw oraz kontroli podatkowej i skarbowej, chociaż i tak zapewne przedmiotowe opracowania nie oddadzą w pełni kontrowersji jakie budzą te kwestie np. wśród organów podatkowych oraz doradców podatkowych.

Szeroka paleta problemów przedstawionych przez Autorów poszczególnych opracowań pozwala mieć nadzieję, że publikacja będzie stanowić zauważalny głos w dyskusji nad instytucjami składającymi się na ogólne prawo podatkowe.

Rafał Dowgier